

**АКАДЕМИЈА ТЕХНИЧКО-ВАСПИТАЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА**

**ПРВИ ИЗВЕШТАЈ
О САМОВРЕДНОВАЊУ
АКАДЕМИЈЕ ТЕХНИЧКО-ВАСПИТАЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
И СВИХ ЊЕНИХ АКРЕДИТОВАНИХ
СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА
За период од
1.10.2021.г. до 30.09.2024.г.**

**Ниш,
децембар 2024. – април 2025.**

**СТАНДАРД 6:
КВАЛИТЕТ
НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ,
УМЕТНИЧКОГ И СТРУЧНОГ
РАДА**

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

а) Опис, анализа и процена тренутне ситуације

Поред активности везаних за образовање студената, Академија техничко-васпитачких струковних студија (у даљем тексту Академија) активно ради на осмишљавању, аплицирању и реализацији различитих пројеката, како националних тако и међународних. На нивоу Академије постоји Центар за међународну сарадњу који се, преко својих координатора, бави развојем стратегије и политике међународне сарадње и међународних партнерстава, као и организацијом међународних догађаја и пројеката. У овом тренутку, нарочито су изражене активности мобилности наставника и сарадника (као и студената) са другим иностраним универзитетима, факултетима и високим струковним школама, преко програма Erasmus + KA131 и у оквиру CEERUS мреже.

Академији је 2021.године додељена Еразмус повеља (Erasmus Charter for Higher Education – ECHE) којим се сврстава у ред европских установа високог образовања које, у пуној мери, испуњавају стандарде јединственог европског простора у високом образовању. На основу тога, Академија је потписала низ билатералних уговора са иностраним универзитетима чиме ће се омогућити обостарна мобилност студената и наставника, њихово усавршавање и размена искуства и знања.

У периоду који се анализира у овом извештају, Академија, односно њени одсеци, реализовали су неколико значајних пројеката. Издвајају се два Еразмус + пројекта: „Развој компетенција зелене енергије за енергетску стабилност“ (Development of green energy competences for energy stability - GREENES) и „Унапређење саобраћајне безбедности у земљама Западног Балкана кроз иновирање и развој курикулума на програмима основних и мастер студија,“ (Improving the Traffic Safety in the Western Balkan Countries through Curriculum Innovation and Development of Undergraduate and Master Studies-TRAFSAF). Неколико значајних међународних пројеката је у току, међу којима је посебно значајан Челенџ програма „Изградња лабораторијских капацитета за индустрију 4.0“ (Laboratory capacity building for Industry 4.0), као и Еразмус+програма “New energy competence system and technology for WB energy stability system curricula reform” – NEST4WB (сви реализовани и тренутни пројекти Академије, као и списак наставника који у њима учествују, биће дати у табелама које се овим стандардом траже).

Иако високошколске установе струковне оријентације не могу да аплицирају за научне пројекте Министарства просвете, Академија је успела, у сарадњи са локалним самоуправама градова у којима су стационирани одсеци Академије (Врање, Пирот, Ниш) да учествује у низу мањих научних и стручних пројеката.

Поред међународних и домаћих пројеката, а у складу са својом мисијом, Академија посвећује велику пажњу и развоју стручне сарадње са привредом региона, кроз различите облике сарадње, а са посебним нагласком на заједничку реализацију пројеката са практичним решењима, намењених потребама привреде региона. [Правилником о ближим условима расподеле сопствених прихода остварених пословањем на тржишту](#), издвајају се средства за даље унапређење и развој научно истраживачких и стручних капацитета Академије и њених запослених кроз набавку потребне опреме: програмских пакета, мерне и лабораторијске опреме, литературе, стручне едукације и усавршавања.

Анализирајући генерално овај сегмент рада Академије, примећује се да је само мањи

део наставног кадра заинтересован за активности праћења конкурса за пројекте и нарочито на припреми документације за аплицирање. С обзиром да се велики број покушаја за учешће на пројектима заврши неуспешно, један број наставника је изгубио интерес за ове активности. Треба нагласити да тренутно у Академији не постоји израђен систем стимулације наставника који учествују у активностима израде документације за аплицирање, па у случају неуспешног аплицирања, време проведено на припреми документације, изгледа изгубљено.

Активности Академије, у наредном периоду, биће у већој мери посвећене ангажовању, пре свега млађег наставног кадра, у делатностима у домену образовања током читавог живота, где постоји простор за комерцијалну делатност установе.

Када се говори о процесу развоја постојећег наставног кадра, кроз различите мере стимулисања и подршке, треба нагласити да је тај процес, у Академији, реализован системски. Академија је донела одређени број правилника и одлука, који регулишу стручно и научно усавршавање наставног кадра, као и финансирање активности које подстичу наставнике и сараднике да повећају број и квалитет публикација у реномираним часописима са SCI индексацијом ([Правилник о стручном и научном усавршавању наставника и сарадника Академије](#), [Одлука о средствима одређеним за подстицај научноистраживачког рада](#)). У контексту научног и стручног усавршавања, Академија подржава активности наставника и сарадника путем потпуног или делимичног покривања трошкова учешћа на научним и стручним конференцијама, затим сајмовима везаним за проблематику студијских програма, као и трошкова при изради и одбрани докторске дисертације (све до износа предвиђеног поменути Правилником, а који у овом тренутку износи 120.000 динара за све наставнике и сараднике). Поред тога, преко горепоменуто Одлуке регулише се и конкретна финансијска стимулација за објављивање радова са SCI индексацијом, у износу од 25 до 45 хиљада динара, у зависности од категорије рада (највише за М21). Оваква подршка има за циљ да мотивише наставнике и сараднике да се додатно ангажују у научним и педагошким активностима. Наставници и сарадници су дужни да податке, везане за своје објављене радове, унесу у апликацију за складиштење и приказ научно-истраживачких радова, преко [линка](#).

Праћењем и провером резултата научноистраживачког и стручног рада и њиховом укључивању у наставни процес, бави се Комисија за научноистраживачку делатност Академије, састављена од три члана (из сваког одсека по један члан). Ова Комисија је дужна да, једном годишње, поднесе Извештај о научноистраживачким активностима наставника и сарадника, на седници Наставно-стручног већа Академије и предложи кораке за унапређење ових активности. Чини се да се питањима укључивања резултата научног и стручног рада у наставни процес, односно програмске садржаје предмета, треба више бавити у наредном периоду и да носиоци тих активности треба да буду катедре, где ће се на већима разматрати у коликој мери су резултати научно-истраживачких, а пре свега стручних активности (с обзиром на струковну оријентацију), имплементирани у наставу.

Научно-истраживачки резултати наставника и сарадника су саставни део процеса избора наставника и сарадника у одговарајуће звање и заснивању радног односа. [Правилник о избору у звање наставног особља Академије](#), поред осталих образаца, садржи и образац насловљен као Оцена о резултатима педагошког рада, а сваки наставник и сарадник приликом избора мора да испуни услове о броју и квалитету научних радова, да би ушао у процес избора. Постоје општи и додатни, односно обавезни услови, при чему постоје обавезни услови за први и за поновни избор.

Иако је издавачка делатност Академије, део посебног стандарда у овом извештају,

треба истаћи да установа покушава да побољша овај сегмент, пре свега у квантитативном погледу јер релативно мали број наставника и сарадника узима учешће и објављивању сопствених публикација. Правилником о избору у звање, сада је предвиђено да се за избор у највиша наставничка звања, као репрезентативна референца мора приложити и објављени уџбеник, па ће то можда бити стимуланс за све наставнике на овом пољу.

б) Циљеви, захтеви и очекивања

Иако примарна, образовна делатност није једина коју Академија обавља јер у свом раду она остварује јединство образовног, стручног и научно-истраживачког рада. С обзиром да установа струковне оријентације, њено опредељење за учествовање у пројектима, нарочито међународним је пре свега афирмативно, али и вишеструко корисно. Иако је тренутно релативно мали број наставника и сарадника укључен у пројекте који се одвијају (наспрам укупног броја), чини се да је број обављених пројеката у анализираном периоду, као и број тренутних пројеката задовољавајући. Иако је одређен број наставника и сарадника константно ангажован на праћењу конкурса, као и припреми документације за конкурисање на пројектима, чини се да овде има простора за напредовање и да стручни органи Академије треба да раде на афирмацији пројеката међу наставним, па и ненаставним кадром, без обзира о каквим пројектима се ради (научноистраживачки или стручни). Активности Академије, у наредном периоду, биће у већој мери посвећене и ангажовању у делатностима у домену образовања током читавог живота, где постоји простор за комерцијалну делатност установе.

Научно-истраживачки рад наставника и сарадника је солидан, што показују и добијене акредитације студијских програма, где су репрезентативне референце добро оцењене. Томе доприноси и системски уређена стимулација наставника за научно-истраживачки рад, од стране Академије. Једна од активности Академије међу наставницима и сарадницима биће и афирмација објављивања радова категорије М50, односно у часописима категорисаним од стране Министарства просвете. У погледу издавачке делатности такође има места за побољшања, мада ситуација није иста у свим одсецима, па ће руководства одсека анализирати појединачно стање у овој области и предузети активности да се унапреди издавачка делатност. Тренутно је Правилником о избору наставника у највиша наставничка звања предвиђена обавеза издавања сопственог уџбеника што је добар почетак.

в) Анализа и квантитативна оцена битних елемената квалитета Стандарда 6, методом SWOT анализе

Предности	Слабости
• Постојање Центра за међународну сарадњу који се бави развојем стратегије и политике међународне сарадње и међународних партнерстава и организацијом међународних догађаја и пројеката +++ • Сарадња Академије са привредом региона, кроз заједничку реализацију пројеката са практичним решењима, намењених потребама привреде региона +++ • Постојање правилника и одлука који	• Законска ограничења којима установе струковне оријентације немају право да аплицирају на конкурсима Министарства која се односе на научна истраживања ++ • Мали део наставног кадра је заинтересован за активности праћења конкурса за пројекте и нарочито на припреми документације за аплицирање +++ • Не постоји израђен систем стимулације наставника који учествују у активно-

регулишу финансирање активности које подстичу наставнике и сараднике да публикују радове у научним часописима +++ • Развијена апликација за складиштење и приказа научно-истраживачких радова наставника + • Научноистраживачки резултати наставника и сарадника саставни су део критеријума за избор у одговарајуће звање и заснивању радног односа ++	стима израде документације за аплицирање ++ • Недовољно укључивања резултата научног и стручног рада у наставни процес +++ • Релативно мали број наставника узима учешће у објављивању сопствених публикација ++ • Слаба мотивисаност студената за укључивање у истраживачки рад због прептерећености у настави ++
Могућности	Опасности
• Укључивање у реализацију пројеката које финансира Министарство просвете ++ • Укључивање научноистраживачког подмлатка у међународне институције и пројекте + • Подршка мобилности наставног особља, ради стварања услова за постизање бољих резултата научно-стручног рада ++ • Успостављање партнерског односа са иностраним факултетима кроз ERASMUS образовни програм +++ • Повећање мобилности наставника и студената на међународном нивоу +++ • Побољшање сарадње са високошколским и научним установама на регионалном и међународном нивоу ++ • Интензивнија сарадња са привредом у циљу заједничког учешћа у пројектима са практичним решењима намењених потребама привреде ++	• Високошколске установе струковне оријентације не могу да аплицирају за научне пројекте Министарства просвете ++ • Недовољан број националних пројеката у којима би учествовале високошколске установе струковне оријентације ++ • Низак ниво финансијског издвајања државе за научноистраживачки рад +++ • Претерано администрирање и неефикасност система јавних набавки, што изазива неоправдано дуг циклус набавке свих потребних ресурса за научно-истраживачки рад ++

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 6:

- ✓ Увођење система стимулације наставника који учествују у активностима израде документације за аплицирање на пројектима.
- ✓ Подршка мобилности наставног особља ради стварања услова за постизање бољих резултата научно-стручног рада.
- ✓ Оснивање истраживачких тимова, који ће пратити конкурсе и услове конкурса и упоредо припремати пројекте.
- ✓ Пружање помоћи наставницима и сарадницима од стране искуснијих колега, у публикавању радова у реномираним часописима са SCI листе.
- ✓ Организовање научно – стручне конференције, чији је Академија координатор у сарадњи са другим Академијама струковних студија.
- ✓ Интензивирање сарадње са другим високошколским установама, како у земљи тако и у иностранству.
- ✓ Оснивање института или центара за сарадњу са привредом у погледу стручних пројеката.
- ✓ Организовање обука (семинара) запослених за аплицирање и админи-

стрирање научноистраживачких пројеката.

- ✓ Интензивирање контаката са алумнистима у циљу размене искустава и знања.
- ✓ Организовање редовних састанака са привредним субјектима у циљу презентације могућности Академије у унапређењу њиховог пословања.
- ✓ Подизање квалитета Зборника радова који издаје Академија кроз добијање категоризације од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Показатељи и прилози за стандард 6:

Табела 6.1 Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

Табела 6.2 Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима.

Табела 6.3 Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства.

Табела 6.4 Списак SCI/CSCI - индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период (Навести референце са редним бројем).

Табела 6.5 Листа одбрањених докторских дисертација (име кандидата, име ментора, назив дисертације и година одбране, публиковани резултати) у високошколској установи у претходне три школске године.

Табела 6.6 Списак стручних и уметничких пројеката који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

Табела 6.7 Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи.

Прилог 6.1 Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком раду.

Прилог 6.2 Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Прилог 6.3 Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи